

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

A „Kolozsvári Közlöny” megjelenik minden vasárnap és csütörtökön reggel.

Szerkesztési szállítás: piac-sor, Dietrich-ház 27 sz. a hová a lapot illető kúldemények, u. m. dolgozatok, hírletek, a szerkesztőségnek szánt nyomtatványok példányai, s a reklamátiós utasítandók, Bermetenien leveleket csak rendezes dolgozatáinkat fogadjunk el. Közre nem bocs tható kó lemenyeket nem teszünk felre, hanem elégetjük.

A „Kolozsvári Közlöny”-re előfizetheti minden cs. kir. postahivatalnál, Kolozsvárt Stein János ur középüzetnél, könyvkereskedésben, hová a posta által küldendő pénzes levelek is címezendők. Előfizetési ár postai székkel együtt vagy házhoz kihordással: negyed évre 2 ft. 40 kr., fél évre 5 ft. egész évre 10 ft. p. p.

Hirdetési k: négyszer hasábozott sorát 4 ezüst krajczárért, irodalmi két 2 kr. közöljük.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

XI.

371. B. Bánffy Dániel	1,000 ft. p. p.
urb. pap.	
372. Gr. ifj. Haller György	500 „
373. Buda Imre úr	600 „
374. Nagysolymosi Sipos Péter	500 „
375. Antal Imre úr feles. számu	érdemes
kéziratot és 5—600 dr. könyvet ezen	
kivül	200 „
376. Berenczei Sándor úr	200 „
377. Apor Gyula úr	100 „
378. Réz Samuel úr	100 „
379. Banyai Vitalis úr	100 „
380. Nagy Péter tanár úr egy herbariumot és	100 „
381. Petrichevich Horváth Albert cs. kir. kerületi főnök úr	100 „
382. Dr. szabó József úr négy dr. arany, 82 dr. ezüst, 7 dr. réz régi római és újabb érmét, egy dr. termés aranyat, és	100 „
383. Lukács Dávid bányagazgató úr	100 „
384. Buda Elek úr 70 dr. kitömött madarat és	100 „
385. Szilvási László úr	100 „
386. Szász Gerő úr	5 „
387. Herepei Gergely úr	5 „
388. Szentkirályi Zsigmond úr	60 p. ft.
értékű könyvet és egyszer mindenkorra 40	
389. Hoffman Amalia, Szentkirályi Zsigmondné úrasszony	5 „
390. Frendl Ferencz úr	5 „
391. Székely Mózes unit. püsp. helyettes úr	5 „
392. Kovács Antal tanár úr	5 „
393. Szoboszlai György egyszer mindenkorra	40 „
394. Daniel János, kereskedő	5 „
395. Publíg Ferdinánd,	5 „
396. Apolczán Miklós, lakatos-mester	5 „
397. Váradi Károly, főbíró évenként tíz évig	6 „
398. Kovács Elek, főjegyző	5 „
399. Kleblait Sándor, kereskedő évenként	10 „
400. Mihelyes Zsig. gyógyszer.	10 „
401. Dergán József ügyes	5 „
402. Csiki István, kereskedő	5 „
403. Sibisan József, földész	5 „
404. Bi der Ferencz, polgár	5 „
405. Muntján Nyikulaj, kőmíves-mester	5 „
406. Ifj. Bergyán Miklós timár-mester	5 „
407. Gál József, tanácsihivataln.	5 „
408. Zangerl Károly, gyógyszer.	5 „
409. Lenjen István, ácsmester egyszer mindenkorra	40 „
410. Kovács Károly, cs. kir. törv. széki hiv.	5 „
411. Csehi Sándor, cs. kir. törv. széki hiv.	5 „
412. Balogh Károly cs. kir. törv. széki hiv.	5 „
413. Keresztes Márton, választott polgár	5 „
414. Balán István, ügyvéd	5 „
415. Kovács Samuel, cs. kir. hajós-mester	5 „
416. Borsos Samuel, ügyvéd évenként	10 „
417. Szebeni Ferencz, ügyv.	5 „
418. Re ner Zsigmond	5 „
419. Kerekes János, választott polgár	5 „
420. Özv. Kis Sámuelné, néhai férje kéziratyjü eményét.	
421. Kis Pál, ev. ref. lelkész 64 dr. régi és újabb kori pénzt.	

(Folytatása következik.)

A borászati bizottmány tudósítása 1856-dik év october havában tett körutja eredményéről.

(Folytatás)

Oct. 14-kén még a reggeli nap sugarai az őszi köd tömött borujából ki nem bontakoztak, s már a hajdanokori fejedelmváros sugar tornyai s déleczeg vára terült el előttünk.

Hol a dús róna veszi kezdetét, s a meszes távolba kékellő hegyormokig a festői tájképekben gazdag Erdély egyik legszebb panorámája terül el—a Maros folyam partjai mellett elnyúló kalászos mező határánál, hol a történet és hazafi lelke előtt édes keserű emlékek kelnek fel a multak homályából—már 9 órára ez érdekes helyen, az alvinczi határokat érintettük. Képzeltünk fellegvárakból az őszi útunkunk körül sűrű nép hangyaszorgalmát szállított le, mely e tájakon könnyű munkával zsákmányolja ki a hálás föld áldását.

Alvinczen szívesen várt s még szívesebben fogadott vendégek voltunk. Választmányunk egyik tiszelt tagja házában, mely kaput vendégszerelő őszinte készséggel tárta fel az egyet bi zottmánya előtt—itt gyűlt össze csak hamar az alvinczi derék és értelmes birtokosoknak díszes koszorúja. Ha semmi más nyereget nem mutatni nem tudnánk, mint hogy lelkes férfiakkal lón itt szerencsénk ismeretségre, s legyen szabad mondani, szellemi rokonságra juthatni, kik minden mozgalom irányában, mely e szegény hont szellemi vagy anyagi előnyökre vezetheti, megleg rokonszenven találunk, s kik többek közt egyetünk törekvéseit őszinte pártolással s méltánnyal kísérik—mi a választmány becses bizalmával megírtteltt egyének csak ezt is megbecsülhetlen szerencsének tartanók.

Rövidke nyugvás közben elkészítettük a napirend programját.

A megállított program értelmében elsőben is a fő t. káptalan terjedelmes kertjeinek egyikét néztük meg. Eltérünk ugyan kissé főtagyunktól, de annyira érdekes látványoknak voltunk itt tanúi, mely a mint minket újdonsága s eredetisége által rendkívül meglepett, a t. választmány figyelmére is teljesen érdemes.

A t. káptalan gazdasziszte kinek becses társaságát Alvinczen mulatásunk alatt megnyerni s folytonosan élvezni szerencsések voltunk—Pávai Elek úr—76 éves szízes ősz, hajlott kora daczára, élénk, mozgékony fiatal lelkülettel a haladó korral egyenlő lépést kíván tartani, s nem csak élénk figyelemmel kíséri a gazdasziszte törekvések minden mozzanatát, de értelmes bétatásának s lankadatlan szorgalmának naponként újabb bizonyítványait tudja felmutatni.

Az öreg úr kitűnő gyümölcsész. Nem a gondosan ápolott fasorok a terjedelmes kertekben, nem a gyümölcsfák sokasága, szépsége, vagy specialitása; egy szilvaültetvény kötötte le bálmutatunkat, melynek nem tudom előszámítás, s a természet titkaiba való betekintés, vagy csak szerencsés véletlen adta-e lételet—elég az, hogy az öreg úr kevelysége és méltán.

Hogy a jobbnál jobb, nemesnél nemesb gyümölcs-vállalók végtelenül megszaporodtak s csaknem utólréhetlen dimenzióban szaporodnak ma is, egy belga tudós, Van Mons szerencsés gondolatának köszönjük, ki a magról szá mazás tilkát buvárkodó eszével ellette a természetől, s a magáltali nemestés rendszerét elméleti s gyakorlati uton kifejtve, ma a két mévelt földrés minden értelmesebb gyümölcsészeit kifogyhatlan kísérletekre buzdítja.

Az öreg úr Alvinczen, bár nem sejtve, Van Mons rendszerét vette alkalmazásba. Több idő előtt egy kedvező évben a Claudia királyné nevet viselő szilvaál ritka szépségű, nagyságú és ízletes gyümölcsöt termelt kertjében. Az öreg úr termése magvait gondosan megiskolába rakta, melyek később csoportosan kihajtottak. A magoncok egyes példányainál levélzetben, héjában s rügyekben mutatkozó lönbségek még jobban leköltötték figyelmét, s mintegy kézen fogva vezették ama gondolatra, hogy a természet variál alkotása mellett is a faj fő tulajdonaiban reproducalja magát. A magoncok idő folytán sorokba lönnek kiültetve. S mi lett az eredmény? A külföldi gyümölcsész fellarmázta volna találmányával az egész világot, s ezeket tett volna utána zsebére. Az öreg úr is bizonyára szerencsés kísérletének megérdemelt örömét érte, talán azon órában leginkább, midőn nagy fontosságu munkáját annak hordereje szerint látta méltánnyolva, s elismervé. Az egyellen Claudia királyné magvai után mintegy 50 új válfaj állott elé—minden színben, alakban, nagyságban és minőségben és a rendszeresített szilvaismeret szakában felállított osztályzatok, minden egyes külön osztályába beállt válfajokban. Felette kevés fa állott az eredeti anyára; s természet s, hogy minőségére állott elé sok gyengébb is—de a számos változványok közt akármennyi, mely nemes tulajdonságaira nézve az anyával mérközhetik. Jobb s nemesebb válfaj hogy elé nem állott, egyszerűen az az oka, mert a Claudia királyné szilvánál nincs jobb a világon.

Birjuk az érdemes tenyésztő úr ígérését, hogy becsesebb fajából bujtványok vagy oltó ágakkal fogja az egyelet megörvendeztetni—mi

csak azért is kíváncs, mert ezen válfajok keresztségre várnak, hogy mint t. szitán honi nyereget a honba is elterjesztessék, s a pomologus világnak is bémutatni lehessen.

Alvincz mezőgazdászata új korszaknak néz elébe. A tagosítás üdvöz eszméje mind mélyebb gyökereket ver a elmébe, s naponként újabb foglalkoztat tesz azok közt is, kik kisebb-nagyobb idegenkedéssel viseltetnek a jöteknony intézkedés irányában. Ezen idegenkedés el fog lassanként enyészni, mert hisz e dús, ez áldott földön tagosítás mellett a jólét s vagyonosodás aranyapjai várnak népére. Anynyi értelmi kapacitás, jó akarat, erő és tehetség, anynyi buzgóság, mely e kis város nemes birtokosait külön és együtt jellemzi, ki fogja találni, miképp hasson a hatalmában lévő értelmi és erkölcsi legyverekkel ama féltéken szívekbe, avagy önzökre, k k csabeszmeztől félrevezelve rövidlátólag vetik el magok, gyermekeik s rokonai jövő boldogságát.

A borászat ügyében uralkodik különösen élénk, okszerű mozgalom. A szőlőnemesítés minden eszközei foganatba vétettek. Új plantatión, okszerű elrendezéssel s tiszta kimutatásokkal, hecs válfajok költséges megrendelése, szőlőiskolák, irtó rendszer s háborúzenet minden rossz fajok ellen—kedvező előjelei, a borászat újjászülésének, s szebb jövődjének Alvinczen. A regeneráló munka élén látjuk a szép lelkű Pál Imrét kiterjedt alapos ismereteivel, vasszorgalommal, s hazafiságának tiszta tüzevel, a köztisztelt Horváth Mihályt, a jeles Barcsay urakat a közjóért tevékeny részvétellel, a derék Zudor és Pávay urat gyakorlati tapintattal s utmutató példadással elöljárva—lehetetlen nem örvendenünk előre is azon szép eredményeknek, melyek e város borászatára várakoznak.

A regényes vinzi patak délnyugatra néző oldalán elmallott porfir veres anyag és méz vegyület talajba gyönyörű képu szőlők terülnek, az ujjad industriának kisebb-nagyobb nyomai-val. M. Horváth Mihály úr szőlőgazdászata új virulásnak indult itt—hol kevés idő előtt az értelmes szorgalom s nemesült izlés csudákat teremtettt—most a vandali romlás nyomai fájdalmasan hatnak reánk. Véleményünk szerint a mi a rombolástól fennmaradt, leghálásabb lenne, egyszerűre kiirtani, s helyét nemes válfajokkal ültetni bé.

A Maros mellett elnyúló szőlőhegyek egyenesen dőre néznek. Fekvésük, s talajuk is kedvezőbb, menynyiben márgás vegyületek is tartalmaznak a fennebb említett alkatermek közt.

A káptalan szőlőjében számos francia fajokat találunk, köztük jeles fajait a muskataloknak, melyek közt sok jobban meg volt érve mint Csombordon és Miriszlón.

Leginkább meg voltunk lepleve Zudor István úr fajnemesítési haladásá által. Szintén az irtó rendszert alkalmazza. Fajai jelesebb részét Oláhországából és Bánáthól szerezte. Nagyon lehet sajnálni, hogy a fajok nagy része névtelenül jutván a tulajdonos kezéhez, e miatt hitellességük ingó alapon áll. Sem mult, sem jelen évi körutunk alatt, sem Kolozsvárt, az itt talált válfajok elé nem fordultak, s e miatt azokról beszámolni e akanynyiban tudhatunk, menynyiben természeti tárgy leírás után észlelhetők, vagy miután az ottan nyert veszők ez egylet kertjeiben természet indulván minőségüket a kezünk alatti kultúkn nyomán fölfedeztük. Két szőlőfaj kötötte le k lönösön figyelmünket. Az egyik oláhországi mé z é d e s név alatt. Ennek szemei többnyire töppedtek, legszebb bolli malosa színűek, s valóban mézédesekek voltak. Ezen válfaj elszaporítása fellette kíváncs lenne, aszszubor készítéshez. A másik kökény színű szőlő név alatt volt ismertette. Egyike a legszebb csemege és álló szőlőknek, melylyel eddigi tapasztalásunk után, csak az apuliai spanyol Chasse las, piros rumonya, gyémánt szőlő és a fejérek közül az Uva del Rey mérközhethetnek. Színe sötét-kék, hamvas lehelettel; gerzég, szabályos piramis alakú, nyulnak hosszú szagú s vállfűtökkel, bogóyi nagyok, sőt a hosszuzadok közt párjat alig láttuk.

A feketékre különösen nagy gond fordítottik, menynyiben a piros bor itt keresett ezikk, s kivált brassaiak évenként előre lefoglalják. A fevő bork általában igen tüzese, miért is kevésbé is keresettek. Ha az alvinczi borászat a kitűzött elvek alapján regenerálja magát, bizony megörökítendik növeket a hálás maradék szívében, kik a nagy jelentőségű mozgalmat böcs tapintattal előidéztek.

A szőlőmunkára szakismerettel párosult gond van fordítva. A káptalan mívelési modora jó, s még felülőbb a szőlőfa ápolása körül csak nem lelkiismeretes eljárás, melyet Zudor és Nyíró urak mívelésénél tapasztaltunk, s a melyet legkevésbé se kételkedni, a karikás szőlő legközelebb mívelési mintájának nevezni.

Éj volt már, mire szállásunkra értünk. A

kedvesen töltött órák emlékeivel, s szíves kézsorításai közt a rokon frigykölsnek távoztunk el reggelre keve új ismerőseink felejthetlen köréből.

(Folytatása következik.)

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1856 dec. 20-kán tartott XIV. közgyűlésének Jegyzőkönyve.

(Hivatalos kivonatban)

A cs. k. m. helytartóság f hó 2-ról tudatja, hogy a m. pénzügny nisterium értesülése szerint több helyen előfordult, hogy a f. évi mart. 25-ki rendelet által visszahúzott állami pénzjegyek tulajdonosait rá akarták venni, e pénzjegyek teljes veszteséggel eladására. Miután ily büntetésre méltó eljárást megakadályozni a m. kormányának érdekében áll, a polit. hatóságok utasítást kaptak, a néppel minden lehető módon tudatni: hogy az államtól kiadott és visszahúzott minden pénzjegyet ezután is minden cs. k. pénztárnál teljes értékben és legkisebb levonás nélkül elfogadnak fizetésfejjében, és hogy legalább három hónappal előbb közzé fog tétetni a határnap, a melyen tul az ilyen pénzjegyek bé nem váltatnak. — A kamara örömmel fogadja e magas tudósítást, mint a mely megnyugtató hatással lesz mindazokra nézt, a kiknek kezei közt még az említett pénzjegyekből léteznek; és sielni fog, a m. helytartóság rendelethe szerint, a használatban levő uton e m. rendeletet köztudomásra juttatni.

Hogy a jövő évi költségvetés felhajtásában s bekülletésében a kamara részéről akadály ne történjék, a gyűlés elhatározza: a költségkiváltat jóváhagyás végett a m. helytartóság el terjeszteti azon menynyiségben, a mint az a m. kereskedelmi ministerium f. évi oct. 14-ről kelt rendeletében engedmenyezve van. A mult évinél valamivel többre rugó költségösztet helyesebb kirovására kénytelen volt a kamara az alapul szolgáló kereset- és jövedelmi adó forintjait után eső járulékat a tehetozebb választóknál 1 prkral fölfebb emelni, hogy javy jelenleg a választók két osztályba sorozvak: ezek közül az első 4. a második 3 prkt fizet.

A k. fehérvári cs. k. járáshivatal mult hó 21-ről a kamara oda tett intézvényére másolatban közli azon rendeletet, a melyet a k. fehérvári tárnácsnak adott s a melyben azt oda utasítja, hogy az idegen kereskedőknek országos vásárok alkalmával a vásár valódi napja előtti és utáni napokon is megengedendő az árulás. — A t. járáshivatal ez intézkedése fölül értesítendő vásárjáró B. J. a kinek panaszára történt volt a kamara közbeszólása.

Kolozs megyei cs. kir. főnök mlgs Béldi Gergely ur m. hó 20-ról az útvonalok ügyében tett előterjesztésre válaszolja, hogy az abban foglalt indítványokat különös érdekek fogadta, s teljesen egyetért a kamarával azon nézetben, hogy a kereskedelem és ipar érdekében a közlekedési vonalak igen fontos szerepet játszanak, s vasutak soha sem tehetik nélkülözhetökké az országutakat, sőt az első ez utóbbiak nélkül igen kevés hasznára vannak azon vidékeknek, a melyen átvonulnak. A mlgs megyefőnök ur tudja egyuttal, hogy a jövő évi folytán a kolosmegyei utak kiépítésére minden lehető erő felhasználtat s a kamarától emlelt, de a szomszéd megyékben eső útvonalok érdekében az illető cs. kir. megyefőnök urakat meg fogja találni, hogy az egész kamarakerület útvonalairól pontos kimutatást lehessen készíteni a mit a kamarával közölni fog; mert a mint tapasztalta, a kamara rendelkezésére álló adatok némileg hiányosak; így pl. a kész utak vonalából kimaradt a Tordától M. Vásárhelyre vezető országút, s a Felvincztől Hadrévig nyuló kerületi út, valamint azon útvonal, a mely a beszercezi országos vonalról Kis-Jenőnél kiskazadvá, Dobokán át Hidalmásra visz, s a mely Páncólseghig készen lévén, a jövő év folytán egészen átadható lesz a forgalomnak.

Kolos megye épülő útai közé számíthatni még a m. n. zombori (zilahi) vonalt, a mely 3—4 év alatt kész-n lesz, s a B. Hunyadot M. N. Zomborral összekötő vonalt, a mely a legközelebbi évben a megye szélét fogja érinteni. A torocz-kó jára — n. enyedi, valamint a bonczida — oláhgyéresi vonal kiépítése későbbi évekre marad.

A kamarától indítványozott utvonal B. Hunyadról Topánfajvág rendkívüli nehézségekkel jár, főleg a helységek tetemes távolsága miatt, a melyek az építés támpontjai kell hogy legyenek. E mellett a mlgs megyefőnök ur nem is találja

